

МОЛОДИЙ МЕДИК

№3, березень 2016 р.

Студентський міжнародний фестиваль: виступи країн визначило Сонце

Зі сходу на захід, услід за сонцем. Таку уявну подорож здійснили гості міжнародного фестивалю талантів, що його вперше влаштували студенти-іноземці, які навчаються у Вінницькому національному медичному університеті. Фестиваль пройшов у «Феріде-Плаза» 12 березня.

Як зазначив один з організаторів свята, Педро Жозе Аугушту, таким чином учасники фестивалю вирішили показати різноманітність культур світу та познайомити з ними жителів України.

Національні танці та співи демонстрували представники десяти країн світу, серед яких Індія, Йорданія, Туркменістан, Еквадор, Конго, Ангола, Нігерія та, звичайно, Україна.

Розпочали фестиваль індуси, над батьківщиною яких сонце встає першим, за ними виступили пакистанці, йорданці та решта представників країн, що лежать все далі й далі на Захід аж до Латинської Америки.

Зал сподобав запальний танок африканських дівчат, а українці-учасники художньої самодіяльності ВНМУ, окрім танців рідної країни, представили глядачам і танго.

Виступам передували відеоролики, присвячені батьківщині артистів, у проміжках між виступами відбувся показ мод. Подібні фестивалі рідної культури у Вінниці влаштовували востаннє близько 10 років тому студенти з Індії.

«ММ». Фото www.vinnitsa.info

«ЯФеномен»: студенти організували зустріч із успішними викладачами

Тепер шукають й успішного студента...

Третього березня у морфологічному корпусі ВНМУ була проведена перша зустріч студентів із успішними людьми у рамках новоствореного проекту «ЯФеномен». У життя його втілила організація «Студентське братство Вінниччини».

Ідея проекту досить свіжа, адже досі в університеті не проводились заходи схожого формату. І от студенти ВНМУ ім. М.І. Пирогова реалізували свою давню ідею мотиваційної зустрічі, аби донести до молоді історії успішних людей, що так само, як і ми, колись вчилися у нашому університеті. Запрошеними гостями були заслужений лікар України, асистент кафедри пропедевтики дитячих захворювань, канд. мед. наук, лауреат Національної медичної премії, депутат Вінницької облради Тетяна Іванівна Антонець, а також доцент кафедри пропедевтики дитячих захворювань, обласний позаштатний дитячий пульмонолог, людина, яка відвідала безліч конференцій та проходила стажування у Європі та Америці, – Катілова Олександра Васильовича. Про організацію заходу ми поговорили із співзасновником «Студентського братства Вінниччини», студентом 2 курсу Андрієм Лазецьким.

– Що саме дало поштовх для організації проекту «ЯФеномен»?

– Я дуже люблю спілкуватися з різними людьми, подобаються саме цікаві, унікальні люди, такі, яких називають феноменальними. І мені хотілось, аби й інші

мали можливість поспілкуватися з такими людьми, що здаються недосяжними, а насправді такі ж, як і ми. Щоправда, є в них щось, що змушує рухатись і робити щось не так, як інші. Головна мета проекту – дати можливість теперішнім студентам послухати історії успіху людей, що так само закінчили університет і продовжували розвиватись, досягаючи вершин. Завдяки нашій організації це вдалось.

– Яким чином відбувався відбір людей-феноменів? Якими були критерії відбору?

– Ідея проекту з'явилась давно, і весь цей час ми думали, кого запросити на нашу першу зустріч. Звісно, хоч у своїх планах ми не обмежувались історіями успішних людей, що закінчили саме наш університет, проте хотілось зацікавити інших саме тими людьми, що мають безпосереднє відношення до медицини. Потрапивши на кафедру пропедевтики дитячих захворювань, на заняттях з догляду за хворими я зустрів

нашого першого феномена, що є моїм викладачем з даної дисципліни, – Антонець Тетяну Іванівну. Перше заняття запам'яталось надовго, адже з самого початку Тетяна Іванівна виявила неабиякий інтерес до нас як до людей, а не просто до студентів. І в рамках першого знайомства розповіла свою історію, після якої ми ще довго задавалися питанням, як можна досягти таких вершин і встигати залишатись жінкою, матір'ю. За своє життя Тетяна Іванівна займалась не тільки медициною, а й активно брала участь у громадських проєктах, вирішувала гендерні питання, подорожувала в рамках різноманітних конференцій. Саме тоді з'явилась ідея запросити її виступити на нашій зустрічі, щоб вона поділилась своєю історією з студентами. Ми хотіли залучити до цієї зустрічі декількох феноменів, щоб урізноманітнити її, показати погляди різних людей, як кожен по-своєму досягає цілей. Саме Тетяна Іванівна допомогла нам

у виборі другого учасника проєкту – Катілова Олександра Васильовича. Його історія дає нам поштовх до розуміння того, що не потрібно боятися розвиватись, адже якщо ти хочеш бути професіоналом, то потрібно обов'язково йти до своєї мети і ніколи не звертати назад. Численна кількість конференцій, стажувань, курсів за спиною змушують захоплюватися цією людиною і схилитися перед його інтелектом та досвідом.

– Ви задоволені результатом зустрічі?

– Вибором наших запрошених гостей ми цілком задоволені, адже кожен з них несе в собі щось феноменальне, але хотілося б, звичайно, щоб на зустріч прийшло більше людей. Крім того, дуже мало хто знає про нашу організацію, тому що вона відносно нова, проте ми працюємо, щоб мати змогу показати результат нашої роботи і цим самим зацікавити більше студентів, долучити їх до громадської діяльності.

– Що б ви хотіли змінити у форматі зустрічі?

– Є ідея запросити на таку зустріч студента нашого університету, який є насправді цікавою особистістю та не боїться вдосконалюватись, пробувати щось нове, або інших людей, які не обов'язково пов'язані з медициною, а просто не бояться бути собою. Ті, котрі чогось хочуть змінити у собі й у світі загалом.

Богдана Плотиця, студентка 1 курсу, 28 б групи

Оновився склад студентської ради ВНМУ

Традиційно щороку на початку березня проходять вибори до керівного складу секретаріату студентського самоврядування. Цей рік не став винятком. Вибори відбулися 10 березня. Делегатами студентської ради стали:

– Секрет Тетяна Вікторівна – делегат від СНТ
– Чапляк Андрій Павлович – делегат від голів студентських рад гуртожитків
– Трофімчук Тетяна Ігорівна – делегат від старост потоків
– Ковтун Олег Олегович – делегат від профспілки студентів
– Ніколайчук Софія Василівна – делегат від старост гуртків художньої само-

діяльності

– Єремєєв Тарас Володимирович – делегат від старост спортивних секцій
– Гурін Михайло Михайлович – делегат від медичного факультету №1
– Струтинська Анастасія Андріївна – делегат від медичного факультету №2
– Тодорюк Андрій Васильович – делегат від стоматологічного факультету
– Стукальська Ірина Олександрівна – делегат від фармацевтичного факультету.

Головою Секретаріату студентського самоврядування було обрано Чвертневич Мар'яну, студентку 4 курсу медичного факультету №1. Заступниками стали Телегузова Олександра, сту-

дентка 3 курсу медичного факультету №1, та Нетребін Леонтій, студент 2 курсу медичного факультету №2.

У своїй програмі новообрана голова секретаріату описала чіткий план проведення майбутніх заходів, таких як кінофестиваль альтернативного кіно, запровадження конкурсу «Містер ВНМУ», а також підтримка роботи організації на належному рівні та захист прав та інтересів студентів.

Ми щиро вітаємо новообраний склад Секретаріату студентського самоврядування і бажаємо їм плідної роботи та успіхів у починаннях.

Богдана Плотиця, студентка 1 курсу, 28 б групи

Перша сесія обернулася хімічною катастрофою

Рівень підготовки абітурієнтів погіршується із кожним роком

Два роки тому у ВНМУ відновили систему підсумкових сесій у середині та наприкінці навчального року. Раніше час, який був на них виділений – а це два-три тижні на семестр – студенти вчилися а підсумковий модульний контроль проходив у межах розкладу. Але така система мала певні недоліки, розповідає декан медичного факультету №2 Олег Володимирович Власенко:

– Завдання були на підсумку такі ж складні, як і на екзамені. Могло бути таке, що модулі з різних предметів співпадали, їх треба було складати в один день. Крім того, письмовий контроль знань не виявляє їхнього справжнього рівня. Тут можуть бути і підказки, і шпаргалки. Також відсутнє безпосереднє спілкування із професором, завкафедрою, викладачем. І за письмовими відповідями побачити справжній рівень того, наскільки людина орієнтується у набутих знаннях, неможливо. Тому було прийняте справедливе рішення: відновити екзаменаційні сесії. Вони відновлені зі збереженням оцінок з кредитно-рейтингової Системи. Тобто, за екзамен можна отримати максимум 80 балів із 200. Решту студент здобуває під час навчального року. І це поєднання виявилось настільки вдалим, що його запозичують і в інших вишах.

Втім, першокурсникам пощастило: іспитів у зимову сесію у них немає, лише заліки. Щоправда, три з них – диференційні. А саме: хімія, біологія та історія. Усі вони вивчалися у школі, а з перших двох майбутні медики складали ЗНО, тобто, вивчали їх особливо ретельно. Але, як з'ясувалось, високі бали у сертифікаті ЗНО – ще не запорука ґрунтовних знань з предмету, навіть якщо йдеться про медалістів або тих, хто закінчив медичні коледжі та училища із червоним дипломом. Здавалося б, принаймні ці предмети під час навчання у виші мають йти на «ура». Але реальність виявилася протилежною.

Так, лише серед першокурсників лікувального факультету №1 боржників – близько 180 чоловік. І 125 із них – ті, хто з першого разу не склав диференційний залік із хімії, розповідає декан факультету Юрій Шевчук. На другому місці, каже він – анатомія та біологія. Але там цифри значно скромніші – 56 та 27 відповідно.

Одна з причин такої ситуації, зазначає Юрій Григорович – прогули. Деякі майбутні лікарі примудряють-

ся пропустити до десятка пар з одного предмета. Звісно, очікувати на якісні знання на тлі такого ставлення до навчання вже не доводиться.

– У цьому році був встановлений рекорд з прогулів, так сильно студенти раніше занять не пропускали, – каже Юрій Григорович.

Причиною номер два можна назвати відсутність належного батьківського контролю. З одного боку – ніби вже й потреба у ньому відпала, адже, йдеться про цілком дорослих людей. З іншого – виявляється, що у багатьох ця дорослість асоціюється лише із можливістю піти «у відрив», опинившись подалі від батьківського ока, а не з усвідомленням того, що у майбутньому в їхніх руках опиниться найважливіше і найцінніше – людське здоров'я та життя.

Тож коли справа доходить до відрахування і про це повідомляють батькам, виявляється, що вони й гадки не мають про те, чим займається їхня дитина замість того, аби опанувати обрану професію. Але винні у такій непоінформованості у першу чергу самі батьки, наголошує Юрій Шевчук.

– Приходить така мама і плаче або скандалити починає. Я питаю: «Ви де живете? У Жмеринці? Тернополі? Львові? Хто вам заважав знати, як вчитись ваша дитина?». У нас вчать діти з Донецька та Луганська. Їхні батьки навіть у підвалах під бомбами додзвонюються і питають, як у дитини справи. І, до речі, ті діти до навчання більш відповідально ставляться. Можливо, подорослішали швидше.

Найбільша частка тих, хто у виші, фактично, лише рахується, – серед студентів-контрактників. Багато з них вирішили: якщо ми платимо гроші, то задача університету – видати через п'ять або шість років диплом, не вимагаючи ані знань, ані дисципліни.

Звідси – й спокійне ставлення до поганих оцінок. «Двійка»? Та немає проблем, є ж можливість її відпрацювати. От тільки що такий студент робитиме, коли, ставши лікарем, поставити хибний діагноз чи призначити неадекватне лікування? Теж скаже: «Нічого, перекладу»?

– За кордоном перекладань немає: пропустив – знайти час відпрацювати з іншою групою. Можливо, є сенс, принаймні, зробити відпрацювання платними. Така практика є у багатьох вишах України, – зазначає Юрій Григорович.

Якщо раніше 70 відсотків тих, хто вступав до медичних вишів, йшли туди за покликанням, 20 – за при-

кладом друзів і 10 – за наполяганням батьків, то сьогодні відсоток тих, хто мріє стати лікарями за позовом душі, значно зменшився, каже декан стоматологічного факультету Тамара Тимофіївна Постолюк. І вона, і Олег Володимирович Власенко переконані: причина такої ситуації – у відсутності профорієнтаційної роботи, яку з майбутніми абітурієнтами мають проводити ще під час навчання у школах. Як наслідок, подаючи документи до медичних вишів, майбутні студенти не до кінця усвідомлюють, що собою являє ця професія. Але й це не все.

– Першокурсники байдужі до навчання, немає ентузіазму, немає зацікавленості. Бюджетники ще намагаються вчитись так, аби отримувати стипендію. Решті – байдуже, – каже Тамара Тимофіївна.

– Контрактники завжди вчать гірше. Вони, не маючи у більшості своїй можливості вступити за рівнем знань і отриманими балами, обирають контрактну форму навчання, і їхня успішність гірша. Ми в цьому переконувалися не раз, – підтверджує Олег Володимирович.

Та головна проблема низької успішності – загальний рівень знань студентів, який знижується із року в рік. Декани зазначають: раніше студенти були більш сильними у знаннях. Зараз вони мало читають, у них бідна мова, погано розвинена довгострокова пам'ять, низька здатність до синтезу мислення та до узагальнення.

Звичайно, йдеться тут не про всіх студентів, але загальна картина дуже сумна та, у певній мірі, є наслідком зарахування до вишів виключно за результатами ЗНО. Готуючись до нього, учні просто зазубрюють готові відповіді на запитання до тестів, при цьому не аналізуючи їх і не намагаючись зрозуміти сенс.

У відсотків 40 студентів – великий розрив між балом атестату та балом ЗНО. Особливо це стосується тих, у кого батьки працюють у школах, – каже Тамара Тимофіївна. Підтверджує цей факт і Юрій Григорович.

– Потрібно або повертати вступні іспити, або набирати усіх бажаних і відраховувати після першої сесії. За кордоном до 80 відсотків студентів відраховуються, а 20, які залишаються, випускаються професіоналами, – каже він.

– У свою чергу, Олег Володимирович Власенко зазначає: ситуація, яка склалася – наслідок кризи у середній освіті. І змінити її можна, лише почавши зі школи.

Катерина Баркалова

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини: історія та сьогодення

Час, з одного боку, є виміром істини, з іншого – стирає з людської пам'яті багато з того, що колись здавалося вагомим і навіть неповторним. Ці думки виникли у мене, коли я намагався відтворити 80-річну історію кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова. Не один місяць провів в архіві та бібліотеці університету, спілкувався з тими, хто працював і добре пам'ятав історію кафедри. Вдалося віднайти унікальні, документи; відтворити образи та постаті осіб, які працювали в різні роки на кафедрі; описати низку знакових подій. Результатом цієї копіїткої і наполегливої праці став цей історико-документальний нарис.

Період створення кафедри, а це 1936 р., пов'язують із постаттю професора Бориса Соломоновича Шкляра. Саме він згуртував навколо себе лікарів терапевтичного відділення Вінницької обласної клінічної лікарні ім. М.І. Пирогова, які на той час, в основному, і були викладачами кафедри. Була створена методична та матеріальна база кафедри – від методички до стільця. Були закладені основи, які дали початок новим напрацюванням. Професор Б.С. Шкляр разом із колегами проводив засідання обласного терапевтичного товариства, показували клінічні розгляди. Він блискуче читав лекції для студентів та лікарів. Розпочалась активна наукова робота, виходять статті в престижних журналах, та все перериває війна. У 1944 р. після визволення Вінниці від фашистських загарбників кафедру знову очолює професор Б.С. Шкляр. Його помічником стає доцент В.А. Соф'їн – представник Московської школи терапевтів, учень професора С.П. Образцова.

У 1949 р. професор Б.С. Шкляр видає підручник «Діагностика внутрішніх захворювань». Згодом цей підручник був перевиданий шість разів, за його програмою навчалися студенти всіх вищих медичних навчальних закладів СРСР. У 1950 р. професор Б.С. Шкляр очолює кафедру факультетської терапії. Його учні Р. Й. Мікуніс, В. К. Серкова, Ю. М. Головцев, Б.О. Зелінський, М.Г. Шеверда стануть професорами та очолять кафедри університету. Крім того, Б.С. Шкляр був високоосвіченою людиною, яка розумілась на історії, мистецтві, літературі. Як доказ цього – повість «Лоскутки життя», виданню якої сприяла наша кафедра, після того, як цей твір десятирок років пролежав у рукописі.

Професор М. Ю. Мілімовка, змінив на посаді Б.С. Шкляра. Він звернув увагу на проблеми психосоматики при захворюваннях внутрішніх органів і почав практикувати гіпноз, а ще за власні кошти придбав дефібрилятор, який почали застосовувати при порушеннях ритму серця. Саме професор М.Ю. Мілімовка та його учні на базі санаторію «Хмільник» почали вивчати властивості радону, торф'яної грязі Війтівецького родовища, що стало основою для розвитку цілого напрямку в реабілітології. У 1959 р. Мілімовка видає монографію «Профілактика та лікування ускладнень інфаркту міокарда». Разом з ним працюють видатні педагоги. Це, в першу чергу, Р.І. Бойдик, В.К. Довгаленко, М.Г. Казаков, П.В. Ковальчук, М.І. Рибніков, – саме вони створили добру славу пропедевтичної школи нашого університету.

Кафедра пропедевтики в 1970-ті роки працювали під керівництвом професора І.А. Рибачука. Цей період асоціюється зі становленням ургентної кардіології у м. Вінниці. Створюється інфарктний блок, а у 1973 р. виконується перша електростимуляція серця. Електрод для неї був виготовлений із телефонного кабелю, на кінці якого встановлена пластинка з некорозійної сталі. Цей пристрій усієї України на одній із конференцій був продемонстрований М.І. Амосовим. У 1976 р. виконується перша парна стимуляція серця. Пристрій для стимуляції серця, який створили вінницькі вчені, отримав золоту медаль ВОНТ. На кафедру приходять молоді викладачі Л.П. Солейко, В.І. Денесюк, І.С. Афанасюк та ін. Вони докладають багато зусиль до вдосконалення як педагогічного процесу, так і науково-лікувальної роботи. І.А. Рибачук, – перший випускник Вінницького

медичного інституту, який став професором, – обіймає посаду обласного терапевта, випускає підручник «Діагностика внутрішніх хвороб з доглядом за хворими».

У період 1981-1993 рр. кафедрі очолює професор М.Б. Шкляр – син засновника кафедри. У 1971 р. він суттєво доповнює і перевидає підручник «Діагностика внутрішніх хвороб».

Науковим пріоритетом кафедри залишається кардіологія. Розпочинаються клінічні випробування нових лікарських препаратів, упроваджується черезстравохідна стимуляція передсердь, вивчається ефективність реабілітаційних заходів при ішемічній хворобі серця. Разом з досвідченими викладачами І. С. Афанасюком, П.В. Ковальчуком починають співпрацювати І.П. Алексеева, П.В. Кульчевич (дисертантка М.Б. Шкляра). На кафедру приходять працювати Ю.М. Мостовой, В.М. Дергун, А.І. Сінчук (дисертант М.Б. Шкляра), О.К. Откаленко. У період 1980-1990 рр. видається низка ключових медичних матеріалів, упроваджуються нові форми позааудиторної роботи, зокрема у 1986 р. з'являється терапевтична вікторина «Пропедевтшоу», яка згодом стала візитівкою кафедри.

Тривалий час завідувачем навчальної частини кафедри була доцент Л.П. Солейко. Співробітниками кафедри у 1984 р. була розроблена методологія викладання курсу «Догляд за хворими». Л.П. Солейко і досі працює на кафедрі, її енергії і креативності можуть позаздрити викладачі нинішнього покоління. Доцент Л.П. Солейко, мабуть, як мало хто у нашій державі, вміє вміло поєднати медицину з історією та мистецтвом. Результатом цього є низка її унікальних праць, а саме: «Професор Федор Меринг:

возвращение в историю отечественной науки» (2005) та «Медицина в літературі та живописі» (2007).

Тривалий час на кафедрі віддано працює доцент О.К. Откаленко. Саме він розпочав роботу з іноземними студентами, а потім довго опікувався лікарями-інтернами.

Сучасний період розпочався у 1994 році, відтоді, як кафедрі очолює автор цієї публікації. На кафедрі на той час працював дуже потужний склад викладачів, більшість із яких – вихідці із практичної охорони здоров'я, тобто, – не тільки чудові педагоги, але й дуже професійні лікарі. Це доцент І.П. Алексеева, доцент Л.В. Кульчевич, доцент О.К. Откаленко, В.М. Дергун та представники старої пропедевтичної школи В.П. Довгаленко, І.П. Апон, І.П. Ткаченко, Л.С. Тодосієнко.

У зв'язку з новими навчальними програмами, збільшенням набору студентів розширюється штат кафедри. З'являються молоді асистенти Т. В. Константинович, Г. І. Томашкевич, Т. В. Ткаченко, І. В. Демчук, Н. С. Слєпченко, на кафедру переходять А. Г. Степанюк, Н.О. Пентюк, згодом її асистентами стають М.Б. Овчарук, О.О. Вільцанюк, О.В. Денесюк.

Час не стоїть на місці, медицина стрімко розвивається, і ми маємо встигати за цими процесами і якнайшвидше давати студентам те нове, що є сьогодні актуальним та важливим.

Кафедра є ініціатором дуже багатьох революційних починань у нашому місті. Так ми ще в 90-ті роки ХХ ст. створили Вінницьке міське терапевтичне товариство і кожного місяця проводимо засідання, розглядаючи найактуальніші питання терапевтичної діяльності.

За нашої ініціативи і підтримки місцевої влади у м. Вінниці був створений кардіохірургічний блок, на базі якого сьогодні працює регіональний кардіологічний центр.

На базі нашої клініки проходять постійні школи-семінари з пульмонології, кардіології, гастроентерології, на яких ми представляємо основну інформацію для лікарів загальної практики, у першу чергу – матеріали державних узгоджувальних

документів. Ми доклали дуже багато зусиль до проведення у Вінниці I З'їзду пульмонологів та фтизіатрів України (1993), першої в Україні школи антибактеріальної терапії (1996).

У 2014-2015 рр. ми розробили і впровадили муніципальну програму «Гіпертонія», завдяки якій тисячі вінничан змогли придбати ліки за мінімальними цінами. Уже впродовж більше 20 років традиційно в середині березня ми проводимо терапевтичні конференції для практикуючих лікарів. На такі конференції приїздять лікарі з різних кутків України і немає жодного провідного вченого України, який хоча б раз не виступив на них із доповіддю.

Ще одне важливе впровадження для лікарів від нашої кафедри – це довідник-посібник «Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів, Невідкладні стани в терапії», який був перевиданий більше 20 разів. В його основу покладені матеріали державних та міжнародних узгоджувальних документів, які ми коментуємо і пояснюємо.

Наукова робота кафедри – це ще один великий розділ її діяльності. За останні роки захищено 15 кандидатських та 2 докторські дисертації, виконуються 1 докторська і 5 кандидатських дисертацій. Захистили кандидатську та докторську дисертації, пройшли шлях від асистента до професора Т.В. Константинович та Л.В. Распутіна, які вже виховують своїх учнів, тим самим, зберігаючи традиції нашої школи. Доцентами кафедри стали Г.І. Томашкевич, Т.В. Ткаченко, Г.В. Демчук, Н.С. Слєпченко, М.В. Овчарук, О.О. Вільцанюк. Особливо хочу відзначити доцента Г. Томашкевича, яка вже багато років сумлінно виконує обов'язки завідувача навчальної частини. І якщо кафедра «не штурмить», значить, начальник «штабу» на своєму місці. Дуже плідно працюють на кафедрі такі спеціалісти, як доктор медичних наук Н.О. Пентюк, доценти А.Г. Степанюк та О.В. Денесюк.

Співробітниками кафедри було видано сотні статей, написано десятки монографій.

Одним з найбільш вагомих здобутків кафедри є те, що ми стали одними із перших в Україні вивчати фармако-економіку та фармако-епідеміологію і в результаті у 2003 р. видали книгу «Фармако-епідеміологічні та фармако-економічні дослідження в медицині». Також ми одними із перших у нашій державі

почали досліджувати психосоматичні зміни при захворюваннях внутрішніх органів, результатом чого стало видання методичних рекомендацій «Соматопсихічні розлади у клініці внутрішніх хвороб» (співавтор Т.В. Константинович). Ми перші в державі провели повну адаптацію опитувальника щодо оцінки якості життя SP-36 (Ю.В. Бабійчук). Ще на початку другого тисячоліття почали вивчати проблему коморбідності, результатом чого стала книга «Особливості клінічного перебігу та лікування захворювань серця на тлі хронічних неспецифічних захворювань легень», яка була видана у 2005 р. (співавтор Л.В. Распутіна). Кафедра займається вивченням проблем модифікації способу життя, що відображено у книзі «Куріння як медична та культурна проблема» (2006; співавтор Н.С. Слєпченко).

У 2012 р. ми разом з В.О. Кучером видали цікаву книгу про науковий та життєвий шлях нашого земляка, лауреата Нобелівської премії Зельмана Ваксмана під назвою «У истоков антибиотикотерапии». Вагомю працю створили О. В. Солейко, Л.П. Солейко та співавтор, видавши у 2014 р. книгу «Синдром недиференційованої дисплазії сполучної тканини». Також заслуговує уваги праця доцента А.Г. Степанюк «Артеріальна гіпертензія, ішемічна хвороба серця, серцева недостатність: діагностика, клініка, лікування» (2012).

У період 2014-2015 рр. ми запропонували новий формат подачі інформації про державний узгоджувальний документ – кишеньковий довідник. Вони одразу набули популярності серед лікарів України.

Співробітниками кафедри постійно беруть активну участь у світових та європейських конгресах, на базі нашої кафедри проводяться міжнародні клінічні дослідження.

У рамках підготовки до ювілею у грудні 2015 р. було проведено наукову конференцію молодих учених кафедри; у січні 2016 р. відбулася науково-практична конференція за участю лікарів клініки. У лютому цього року була проведена конференція за участю співробітників кафедри «Вибрані лекції з терапії», на якій були представлені найкращі роботи. 16-18 березня пройшла традиційна науково-практична конференція «Терапія 2016: сучасні досягнення».

Зав. кафедри пропедевтики внутрішньої медицини ВНМУ, д. мед. н., проф. Ю.М. Мостовой

«Аускультация пам'яті»: з нагоди 80-річчя кафедра пропедевтики створила фільм, книгу, п'єсу та провела традиційну наукову конференцію

На святкування 80-річчя кафедри пропедевтики внутрішньої медицини завітали не лише співробітники університету на чолі з його ректором, академіком Василем Максимовичем Морозом, а й мер Вінниці Сергій Моргунов із заступником, начальниками міського та обласного Департаментів охорони здоров'я, очільники лікарень, фармацевтичних компаній, аптек і високоповажні жителі міста.

Усіх цих гостей 15 березня у актовій залі ВНМУ зібрали енергія та ентузіазм завідувача кафедри-ювілярки, доктора медичних наук, професора Юрія Михайловича Мостового. Містком між міською радою та науковим світом Вінниці назвав Юрія Михайловича Сергій Моргунов. Адже саме за сприяння професора Мостового у Вінниці розпочав роботу регіональний кардіологічний центр, який за показниками лікування серцево-судинних хвороб входить до п'ятірки лідерів в Україні, впроваджуються інші медичні новачки.

Кафедрою Юрій Михайлович керує вже 22 роки і так характеризує роль свого підрозділу для університету:

– Велика відповідальність лежить на кафедрі пропедевтики внутрішньої медицини, бо ми вчимо терапевтичної абетці, ми вперше підводимо майбутнього лікаря до хворої людини, ми перші беремо руку студента в свою руку і прикладаємо її до серця страждаючого. Багато чого ми робимо перші. До нас це робили наші попередники. Поки ми будемо пам'ятати їх, до тих пір будуть існувати традиції професіоналізму, гуманності, великої відповідальності за справу, яку ми робимо.

Багато років плідної праці на благо міста та всієї України бажали гості ювілярам – всьому колективу кафедри пропедевтики. Її історія була відтворена у історію-документальному фільмі «Пропедевтика – минуле та сьогодні», який продемонстрували гостям. В основу стрічки були покладені унікальні документи, починаючи з 1936 р., сотні фотографій різних років, кінохроніка минулого часу, інтерв'ю з цікавими особистостями, які співробітники кафедр збирали по бібліотеках та архівах.

До створення фільму долучились й працівники вінницького телебачення. А от трупа молодих артистів під керівництвом режисера Олександра Свіньїна виконала постановку спогадів випускників ВНМУ про їх навчання на кафедрі пропедевтики. Більше сотні таких спогадів стали основою «Аускультация пам'яті» книги, створеної спеціально до 80-річчя кафедри пропедевтики. За мотивами книги буда написана і п'єса.

Однак, не лише власним зусиллям та колективу ентузіастів та фахівців, що працюють на кафедрі, професор Мостовой завдячує успіху:

– Становлення та зростання будь-якої кафедри неможливе без динамічного розвитку університету в цілому. Останні десятиріччя ознаменувалися тим, що ВНМУ отримав статус національного та має високий авторитет на теренах України та за кордоном. Це, безумовно, пов'язано з іменем його ректора – академіка НАМН України, професора В.М. Мороза та його команди. І ми щасливі, що є членами цього шанованого потужного колективу, – сказав Юрій Михайлович.

Із святкуванням ювілею кафедри пропедевтики внутрішньої медицини в університеті започаткована й алея ювілярів: колектив кафедри посадив у сквері університету шестирічні самшитові дерева.

Вікторія Родінкова.

«Я поставив собі за мету стати професором. Треба було – академіком чи президентом»

Миколі Борисовичу Луцюку – 85 років

28 березня відзначив своє 85-річчя професор кафедри біологічної та загальної хімії Микола Борисович Луцюк, який працює у Вінницькому медичному університеті вже понад 40 років. Незважаючи на поважний вік, він продовжує захоплюватися спортом: є одним з двох основних гравців збірної університету і неодноразовим чемпіоном вишу з шахів.

– Якби не пішов у медицину, міг би бути математиком чи хіміком. З цих предметів були одні п'ятірки. Ті, хто золоту медаль мати хотіли, приходили з інших шкіл, щоб я задачі з математики розв'язувати допоміг. А сам я золоту медаль не зміг отримати, бо проблеми з мовами були, українською, російською, німецькою, не міг з цих предметів п'ятірки мати, – розповідає ювіляр.

Лікарем Микола Борисович вирішив стати, прислухавшись до маминої поради. Казала, що медики – то люди, які всім потрібні.

Мама була вчителькою. А батько викладав педагогіку та психологію у різних вишах. Ще до революції він закінчив Петербурзький психоневрологічний інститут, був учнем і підшефним Бехтерева. Тоді було правило, що бідні студенти закріплювалися за професорами, і вони мусили їх раз на тиждень вдома приймати, у суботу чи неділю, розмовляти з ними та годувати. Двох студентів з України закріпили за Бехтеревим, один з них і був мій батько, – розповідає Микола Борисович.

Коли почалася війна, родина виїхала в евакуацію на Кубань. Після повернення батька заарештували, як арештовували в ті часи багатьох освічених людей. А Микола Борисович із мамою поїхали на Рівненщину, де сестра працювала інженером ліспромгоспу. Там майбутній професор і закінчив школу.

Після школи – лікувальний факультет Львівського медичного інституту. Закінчивши його з відзнакою, отримав розподіл до Казахстану, на цілину.

Я там чотири роки працював. Був завідувачем хірургічним відділом і головним лікарем одночасно. Кадрів не вистачало, тому я був єдиним хірургом на весь район – а це десь 50 тисяч людей. Усі операції робив, і хірургічні, і гінекологічні. Нормально робив, смертності не було. Мене там медалями нагородили – за освоєння цілини і «Відмінник охорони здоров'я СРСР», – згадує Микола Борисович.

На той час хірургія здавалася йому примітивною, тому вирішив займатися біохімією. Вважав, що саме теоретична дисципліна повинна дати основний внесок в розвиток медицини.

– Закінчив аспірантуру у Львівському медінституті, потім у Києві захистив кандидатську. І хотів на біохімії далі працювати. Якраз у газеті оголосили конкурс на кафедру біохімії Курського медінституту. А оскільки у мене своєї квартири на було, а Курськ квартиру обіцяв, я туди й поїхав. Одразу став доцентом кафедри біохімії. Там я і докторську дисертацію написав. Якщо коротко – вітаміни та імунітет. Захистив її у Воронежі у 1972 році, але затвердили лише в 1974. А як затвердили, одразу почав шукати конкурс, де є посада завкафедрою, і, бажано, – в Україні. Бо були вакансії у Молдові, Ленінграді, Середній Азії. Але я вже тоді відчував, що потрібно в Україну повертатися, – каже Микола Борисович. – Конкурс тоді оголошувався у центральній газеті, і хто хотів – подавали заявки. Це була правильна система, бо відбувалася зміна кадрів і обмін кадрами. І коли ти

по конкурсу проходив, вуз автоматично давав житло.

Вакансія, яку знайшов Микола Борисович, була у Вінницькому медичному інституті, ректором якого на той час був Василь Данилович Білик.

Подивився на мою автобіографію, що я скрізь побував, та ще й депутатом райради був у Північно-Казахстанській області, побачив, що я третій калач – і взяв мене, – розповідає ювіляр.

Завкафедрою біологічної та загальної хімії Микола Борисович був двічі. Удруге – після смерті свого кращого учня, професора Олександра Олексійовича Пентюка, якому свого часу передав керування.

– Він мене у науковій роботі перевершив, – каже Микола Борисович. – Я більше монографіями займався, у мене їх аж вісім, а він – дисертантами. Я порадив Олександрові Олексійовичу займатися вітамінами та ксенобіотиками, вивчати дію вітамінів на лікарські препарати. Він на цю тему докторську у Москві захистив.

Сам Микола Борисович зацікавився високодисперсним кремнеземом, який розробила німецька фірма.

– Я подивився на нього, проаналізував властивості

і побачив, що це ідеальний ентросорбент. А потім ще хірурги сказали, що це – чудовий сорбент для лікування гнійно-запальних процесів місцевого застосування, – згадує професор. – І ми зв'язалися з академіком Чуйком Олексієм Олексійовичем, директором Інституту хімії поверхні Академії наук України. Зустрілися тут – Василь Максимович Мороз, який тоді ректором як раз став, Чуйко і я – і вирішили при нашому інституті організувати спеціалізовану лабораторію. Для цього добилися спеціальної постанови Академії наук. Фінансування було повним – академік Чуйко нас під своє фінансове крило взяв. Працювало тут до 15 чоловік. Я був науковим керівником, а Олександр Олексійович Пентюк – завідувачем лабораторії.

Свою роботу лабораторія почала у 1986 році, а за три роки Міністерство охорони здоров'я СРСР затвердило перший розроблений лабораторією препарат – «Полісорб». За 10 років існування лабораторії – а закрилася вона після смерті академіка Чуйка у 2006 році – співробітники лабораторії розробили ще три відомих препарати – «Силікс», «Атоксил» та біле вугілля.

А в 2001 році Микола Борисович разом з Олександром Олексійовичем Пентюком вперше в Україні почали займатися новим напрямком – проблемою гіпергомоцистеїнемії (ГЦ).

– Це проміжний продукт обміну. І є цілий ряд станів, коли його рівень дуже підвищується. За кордоном виявили, що підвищений рівень ГЦ дуже небезпечний, сприяє виникненню тромбозів вен, судин головного мозку та інфарктів. А також асоціюється з великою кількістю захворювань, у т.ч. шизофренією, псоріазом, патологією вагітності. Зазвичай при вагітності його рівень падає, але якщо підвищився – це гарантована патологія. Загалом в Україні синдром ГЦ мають 10-12 відсотків населення, – пояснює Микола Борисович. – Разом з Київським інститутом фармакології ми розробили препарат для зниження рівня ГЦ. До його складу входять три вітаміни і три мінеральні солі. Шукаємо виробника.

Згадуючи про початок своєї наукової діяльності, Микола Борисович каже: до цього ще під час навчання у медичному інституті стимулювали.

– Там був такий модус: хтось писав кандидатську дисертацію чи, частіше, – докторську і наймав студентів обробляти інформацію, бо комп'ютерів тоді не було. І ось мене та одного студента найняла доцент Столмакова, яка писала докторську. Двічі на тиждень, у суботу та неділю, а, іноді, – в будні ввечері, – ми приходили і сиділи, рахували. А після цього нас годували добре, чарку ще наливали і гроші давали. І так декілька місяців. Я тоді вже на п'ятому курсі навчався, – згадує Микола Борисович. – І коли я побачив, що таке дисертація, то зрозумів, що цю роботу і сам можу в свій час виконати. І я під кінець вже підказував, як краще статистичну таблицю зробити. Я багато тоді розумової роботи зробив. А потім дізналися, що ми так добре працюємо, нас ще один лікар найняв, хірург. Кандидатську писав. Коли ми до нього зайшли, він показав кіпу протоколів. І ми кажемо: це ж на рік. Він: нічого, буду рік платити. Хірурги тоді у Львові добре заробляли. Але ми два тижні попрацювали і бачимо, що тема недисертабельна. І навіть гроші у нього за цю роботу не взяли. Він так і не захистився...

Сам же Микола Борисович у ті роки поставив собі мету: стати професором.

– Треба було – академіком чи професором президентом, – каже він.

Крім науки, Микола Борисович займається і викладацькою діяльністю. На запитання, чи змінилися студенти з часів його навчання у виші, відповідає так:

– Всі кажуть, що молоде покоління гірше. Я цього не бачу. Групи завжди були і більш слабкі, і менш. І кількість відмінників завжди приблизно однакова була. Виключення трохи – стоматфакультет. У них теоретичні знання слабкіші. Але я певний час був членом державної атестаційної комісії зі стоматології, років 8-10, і помітив, що вони у нас ледь вчать, на трійку. Але коли я ставив питання з біохімії слини та зуба, вони чудово відповідали. Тобто те, що їх стосується, вони добре знають.

А ще, каже Микола Борисович, студенти ставлять багато питань і дуже рвуться в науку:

– Багато таких, що хочуть займатися. Це одна з ознак, що вони нормальні студенти.

Записала Катерина Баркалова

Життєвий і творчий шлях Кобзаря крізь призму медицини

Річницю смерті Тараса Шевченка відзначили тематичним виданням

10 березня 2015 року виповнилося 155 років з дня смерті Тараса Шевченка. До цієї дати наукова бібліотека ВНМУ підготувала видання "Життєвий і творчий шлях Кобзаря крізь призму медицини", присвячений медичній тематиці у житті та творчості Кобзаря.

Під час подорожей Україною як до, так і після заслання, у Петербурзький період життя та на засланні Т. Г. Шевченка знайомився з практикуючими лікарями, товаришував із ними, гостював у них. У своїх художніх творах Т. Г. Шевченко неодноразово звертався за тем, пов'язаних з медициною. Це, здебільшого, використання медичних термінів, назв медичних установ, прізвищ лікарів, назв лікарських рослин та медикаментозні прописи, які застосовувалися тоді не лише в традиційній, а й в народній медицині. Також особливою у вивченні життєвого та творчого шляху Тараса Шевченка є сторінка його біографії, пов'язана з захворюваннями цієї геніальної людини.

У виданні наведено цитати із

творів Т. Г. Шевченка, його листувань із друзями та спогадів сучасників. Також відображено зміни зовнішності Тараса Шевченка, які відбувалися протягом всього життя та були зумовлені не лише природним плином часу, а й моральним самопочуттям і станом здоров'я. Перша частина видання присвячена висвітленню теми медицини у прозових творах Кобзаря, натомість у другій-четвертій частинах значну увагу приділено висвітленню численних захворювань митця, які переслідували його все життя. Усі матеріали у виданні представлені у хронологічному порядку.

**Майя Мельник,
автор видання, заступник
директора наукової бібліотеки
ВНМУ ім. М.І. Пирогова**

Шановні співробітники, науковці, студенти, випускники Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова!

Наукова бібліотека розпочала роботу із виявлення та накопичення матеріалів про діяльність університету в довоєнний період та період Другої світової війни і нацистської окупації (1941-1944).

Просимо допомогти в нашій пошуковій, дослідницькій роботі. Будемо вдячні за будь-яку надану інформацію: спогади, документи, фотоматеріали, випускні фотоальбоми різних років, матеріали про професорсько-викладацький склад, видатних випускників, тощо. Всі надані документи будуть повернуті.

**Тел.: (0432) 35-37-97
E-mail: libvnm@gmail.com**

Третьокурсники поєднали патофізіологію та гумор

В університеті з'явилась «Ліга ПатФізу»

У ВНМУ вперше пройшла «Ліга ПатФізу». Так назвали навчально-розважальний захід, метою якого було заохотити студентів до вивчення патофізіології. За словами завідувача кафедри патофізіології Надії Анатоліївни Рикало, організатори «Ліги» відійшли від формату КВН, натомість з гумором підійшли до предмету та до патологічних станів, які він вивчає.

— Ідея виникла у мене ще навесні минулого року. Я поділилася нею зі студентами та колегами. Кожен давав свої пропозиції, і врешті ми вирішили, які мають бути конкурси, — розповідає Надія Анатоліївна.

Першим конкурсом стала візитівка «Я і патофізіологія», яку студенти знімали на відео. За тиждень до проведення заходу вона була завантажена в мережу Інтернет — на YouTube і у групу «Типовий студент ВНМУ» ВКонтакте. Переможця обрали за результатами голосування, у якому брали участь і студенти, і викладачі кафедри.

— Дві команди йшли практично один в один. Викладачі одноголосно підтримували одну з них, але спочатку лідирувала інша. А буквально за два дні все змінилось, і результати викладацького та студентського голосувань співпали. Переможцем вийшла команда «Енцефалорарту» педіатричного факультету. Приз за друге місце і за найкращий сценарій отримала команда потоку В «Достукатись до ПатФ», — розповідає Надія Анатоліївна.

За її словами, ролик-переможець відзначався неабияким позитивом. Знімали його в різних кутках Вінниці — і в торговельно-розважальному центрі, і в Аквапарку, де студенти пірнали в басейн з табличками «I love патфіз», і ставили ці таблички замість номера у тролейбусі...

Другим був конкурс візитівки, який проходив на сцені. Команди підійшли до нього абсолютно по-різному: були і жарти, і музичні сценки.

У бліц-конкурсі протягом хвилини потрібно було відповісти на максимальну кількість запитань з розділу патофізіології. Для цього команди обирали по одному представнику-інтелектуалу. Перша дівчинка дуже розгубилася, тому з 12 запитань відповіла лише на чотири. А перемогла

мали відгадати, що саме показують. Відповіді давалися у письмовій формі і також оцінювалися.

Перемогла у цьому конкурсі команда потоку А. Студенту ж 1А групи Залізницькому Максиму було присвоєно почесний титул «Найкращий актор Ліги ПатФіз». Він так емоційно показував головну ланку патогенезу, що навіть сорочку з себе зняв, — каже Надія Анатоліївна.

Останнім конкурсом було «Домашнє завдання», участь у якому брали не лише студенти, а й викладачі. Перемогу в ньому здобула команда потоку А, яка отримала грамоту «За музичний внесок у вивчення патофізіології».

Оцінювали конкурси п'ятеро членів журі за п'ятибальною шкалою. Результати виявилися наступні:

I місце — «Достукатись до ПатФ», потік В

II місце — «Фактор ризику», потік А

III місце — «Енцефалорарту», педіатричний факультет

IV місце — «Б-лімфоцити», потік Б

V місце — «Без ГМО», потік Г.

студентка 17А групи Юлія Туренко, яка відповіла на вісім запитань з десяти. Вона отримала титул «Переможець інтелектуального конкурсу» та додаткові бали з предмету.

— Питання були дуже прості, з пройденого матеріалу, — каже завідувач кафедрою.

Далі був «Крокодил», де потрібно було без слів, за допомогою жестів, міміки, сценок представити ту чи іншу патологію. Яку саме — визначав жереб, який тягнули учасники конкурсу. А по двоє учасників інших команд

Всі три команди-переможниці отримали комплекти навчально-методичних посібників з патофізіології. А команда, яка посіла перше місце, звільнена від заліку з предмету — підсумкові оцінки будуть виставлені за результатами поточних.

Серед нагород були і жартівливі сертифікати. Наприклад, «Запізнитись на пару на 15 хвилин» або «Пропустити лекцію без поважної причини».

Катерина Баркалова